
Sveiflur og breyttar göngur deilistofna í norðaustanverðu Atlantshafi

Jóhann Sigurjónsson
Hafrannsóknastofnun

Sjávarútvegsráðstefnan 2013 – Grand Hótel, Reykjavík,
21.-22. nóvember 2013

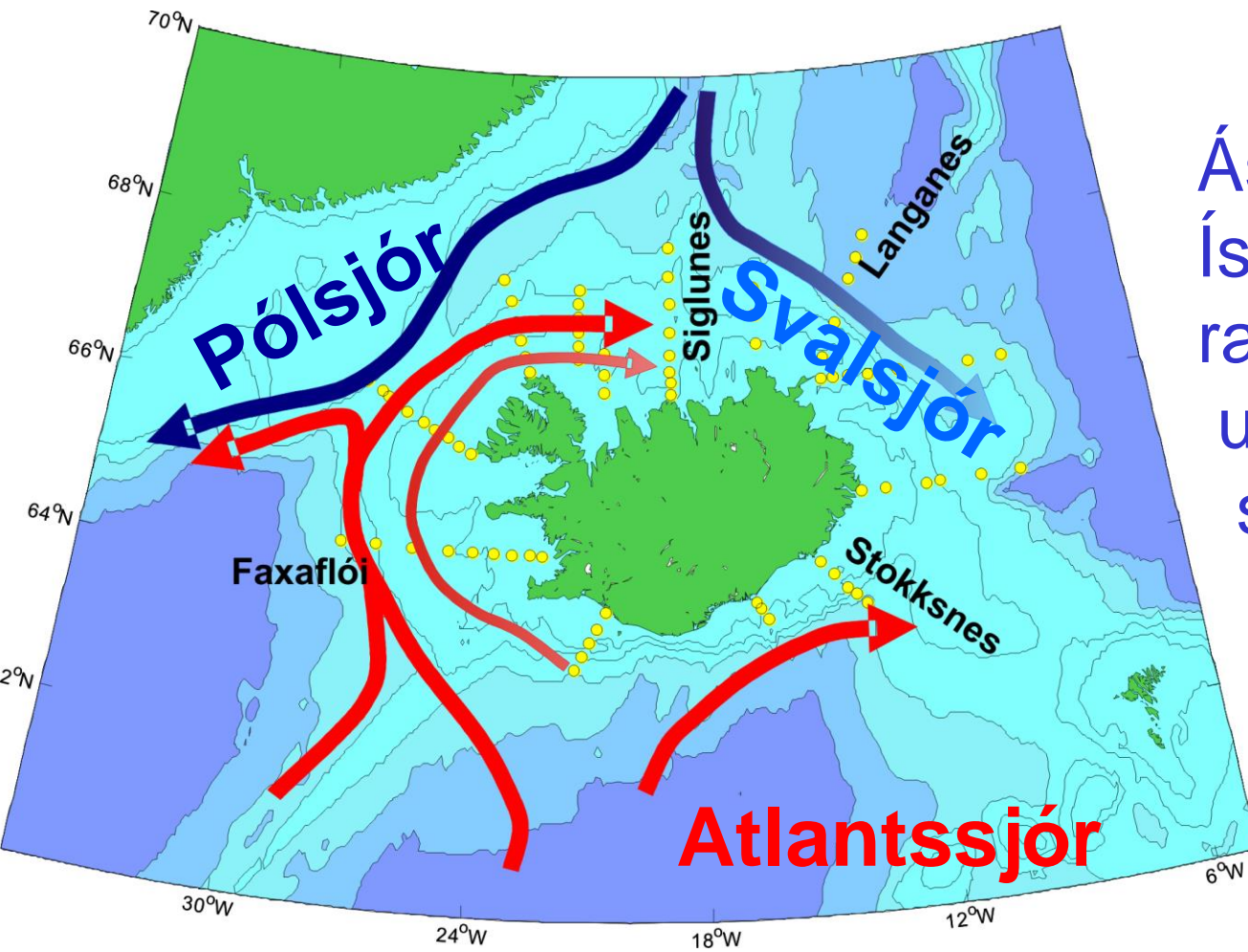

Deilistofnar – Ástand og horfur

- Uppsjávar þríeykið
  - Norsk-íslensk síld-kolmunni-makríll
  - Mikilvægustu “suðlægu” deilistofnarnir
- Aðrir suðlægir “jaðarstofnar” af uppsjávartoga
- Loðnan
  - Mikilvægasti “norðlægi” deilistofninn
- Botnlægir stofnar sem eru eða kunna að verða deilistofnar

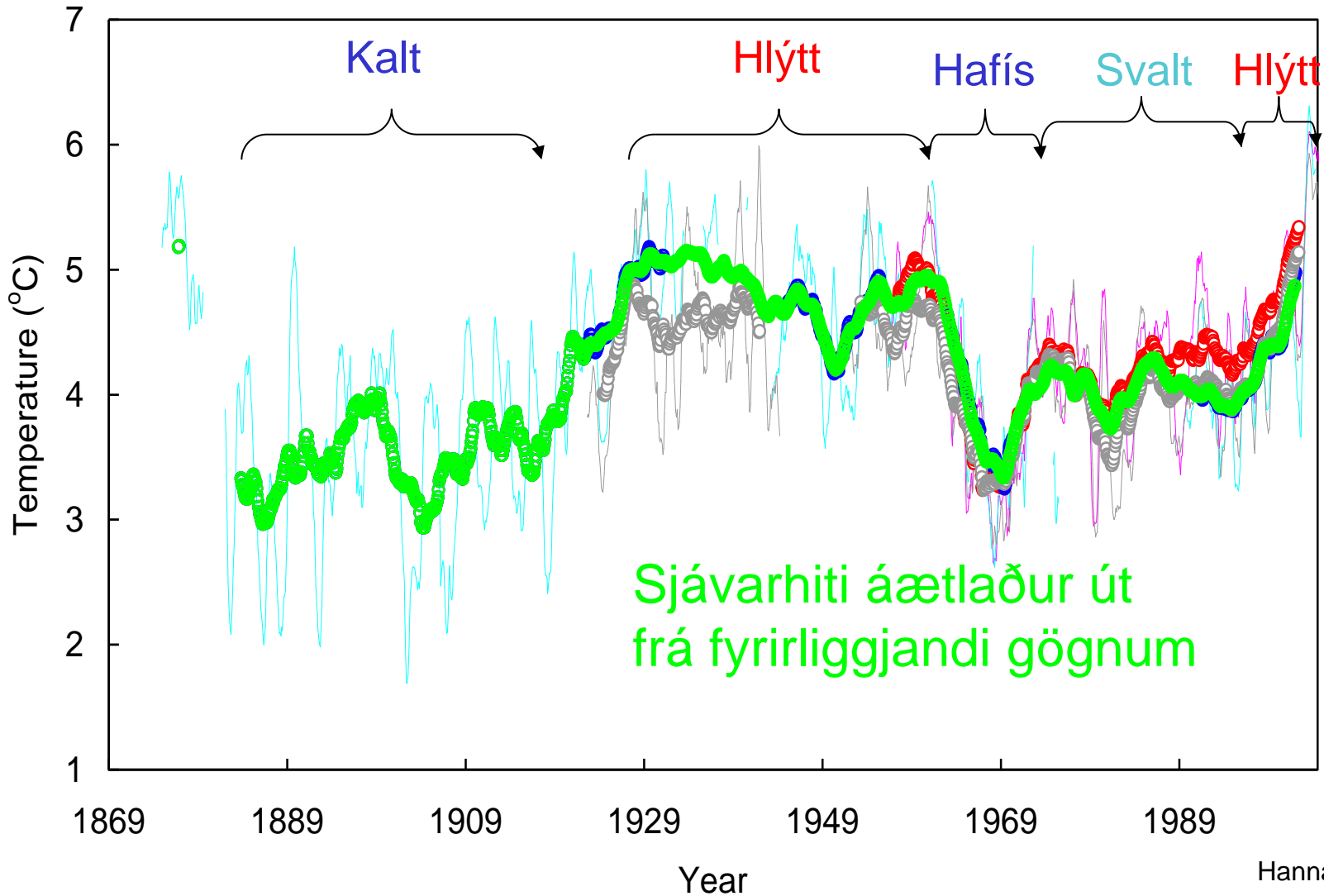
Straumakerfi á Íslandsmiðum

Ástand sjávar á Íslandsmiðum ræðst af breytingum á hlutfallslegum styrk þessara straumkerfa

Yfirborðshiti fyrir norðan land. Stórstígar sveiflur

- Uppsjávar þríeykið

Makríll-kolmunni-Norsk-íslensk síld

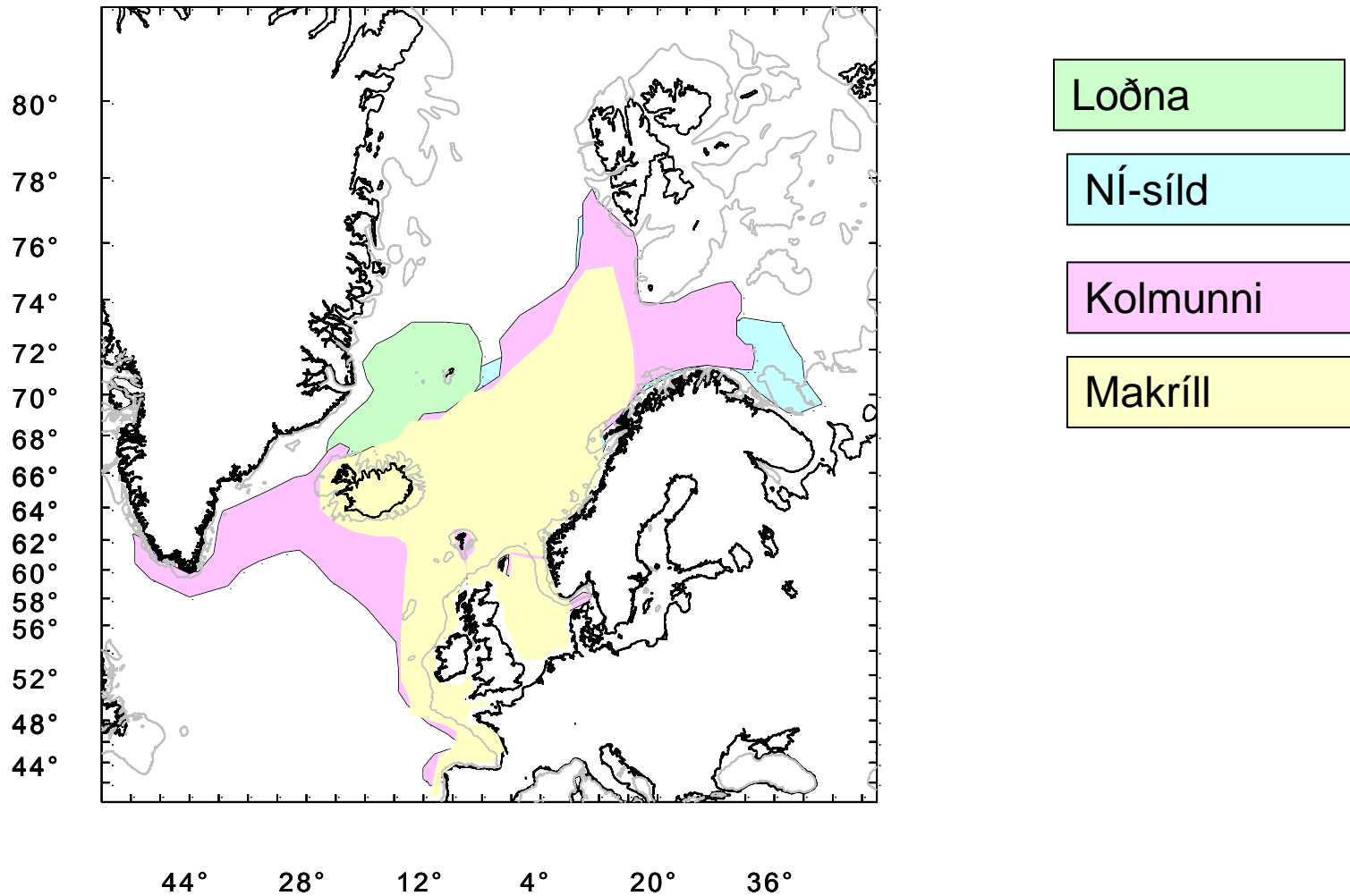
(Atlanto- Skandisk síld, síðar nefnd:

norsk vårgytende síld EÐA vár norsk-gytende síld)

- Fara norður í ætisgöngur að sumri
- Styrkjast á hlýskeyiðs tímabilum
- Leita þá norðar og vestar svosem til Íslands

Uppsjávardeilistofnar við Ísland

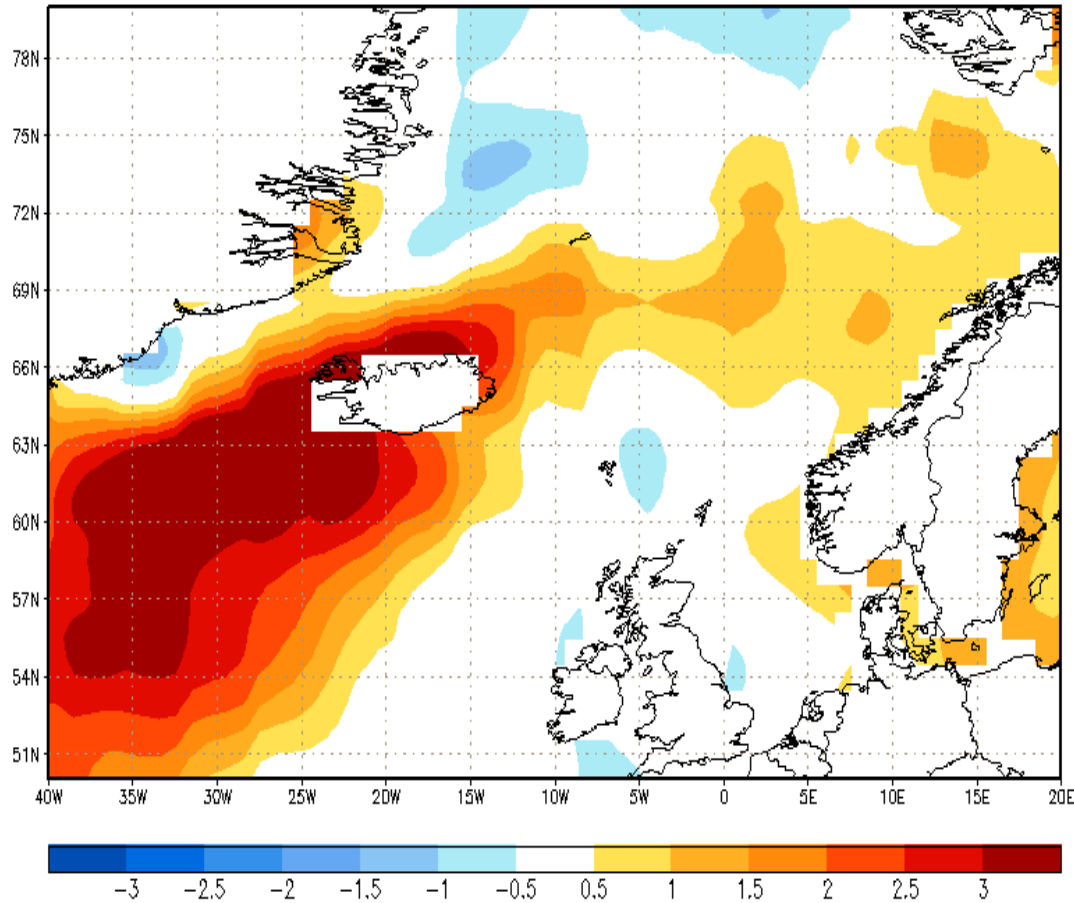

Byggt á gögnum frá Hjálvari Vilhj., J. A. Jacobsen og fleirum

Yfirborðshiti sjávar júlí 2012

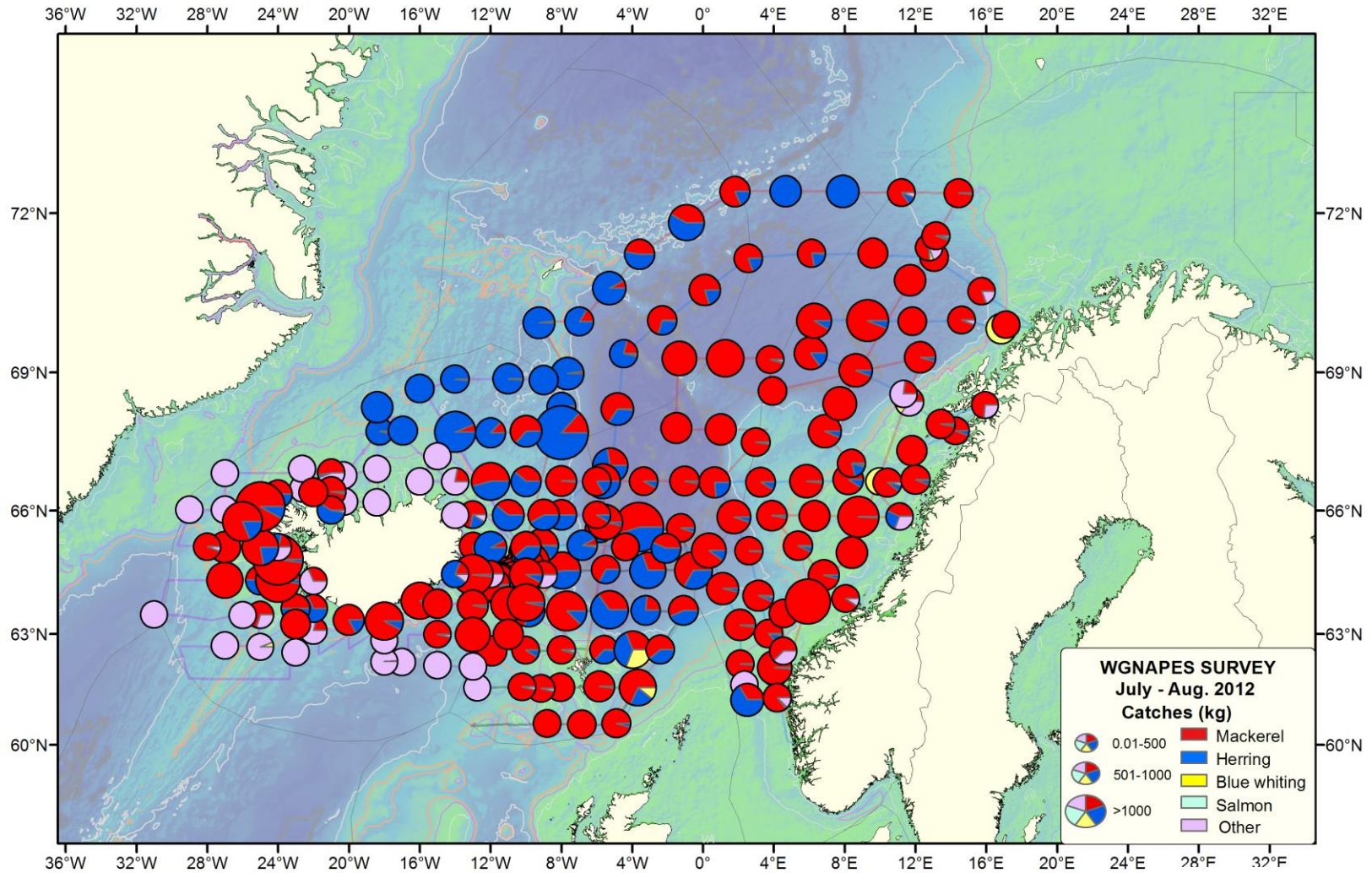
Frávik frá 20 ára meðaltali

(ICES WGWIDE 2012)

Útbreiðsla makríls og síldar í júlí-ágúst 2012

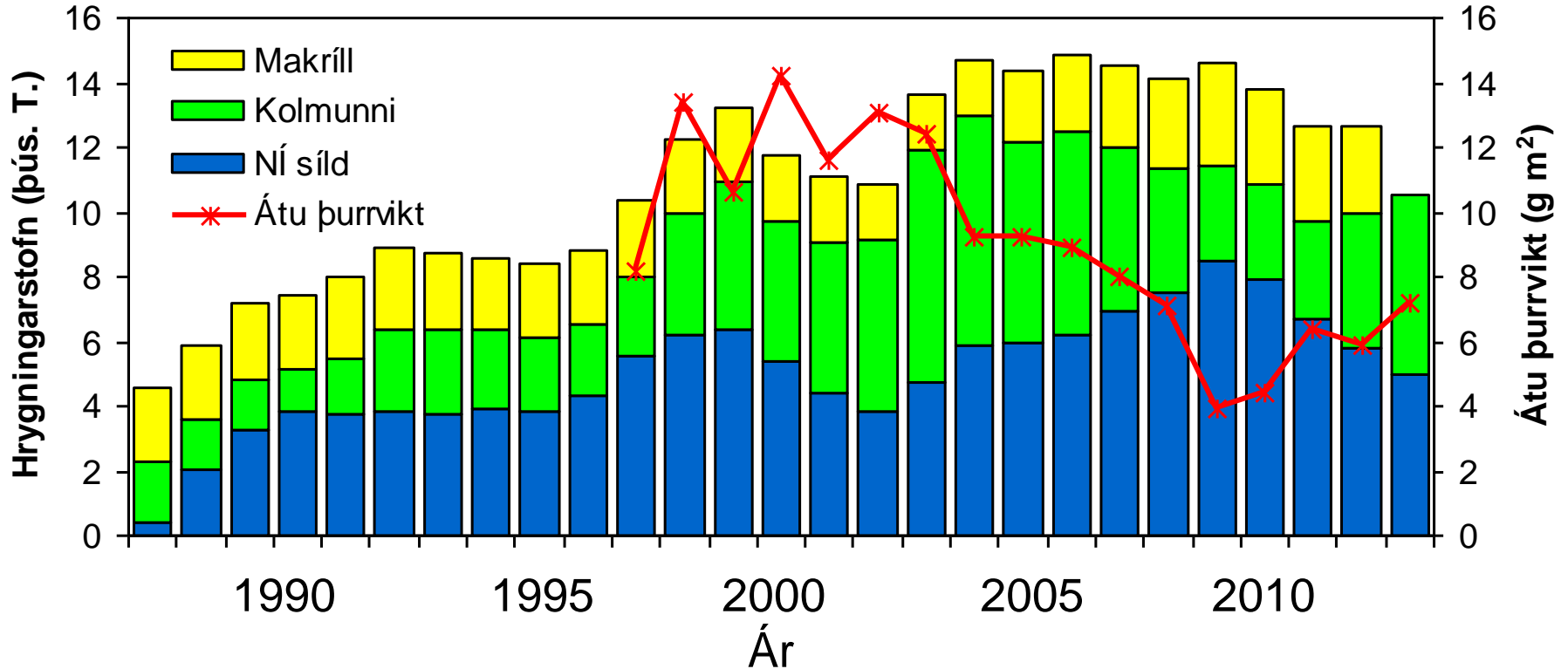
(ICES WGWIDE 2012)

Makrill, kolmunni og Ní-síld – magn átu í NA-Atlantshafi

Stærð hrygningarstofns 1987-2013

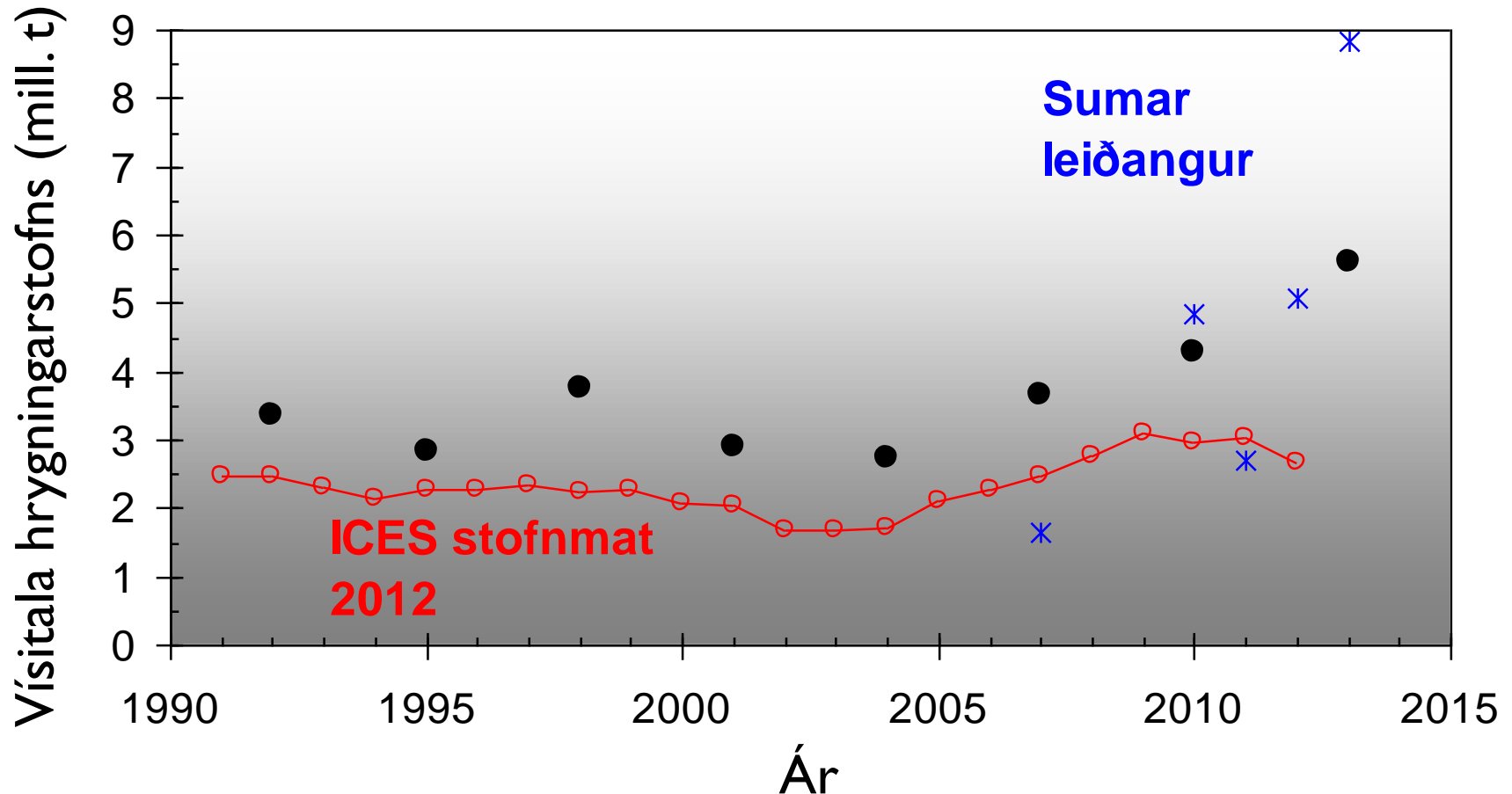
Svalt

Hlýtt

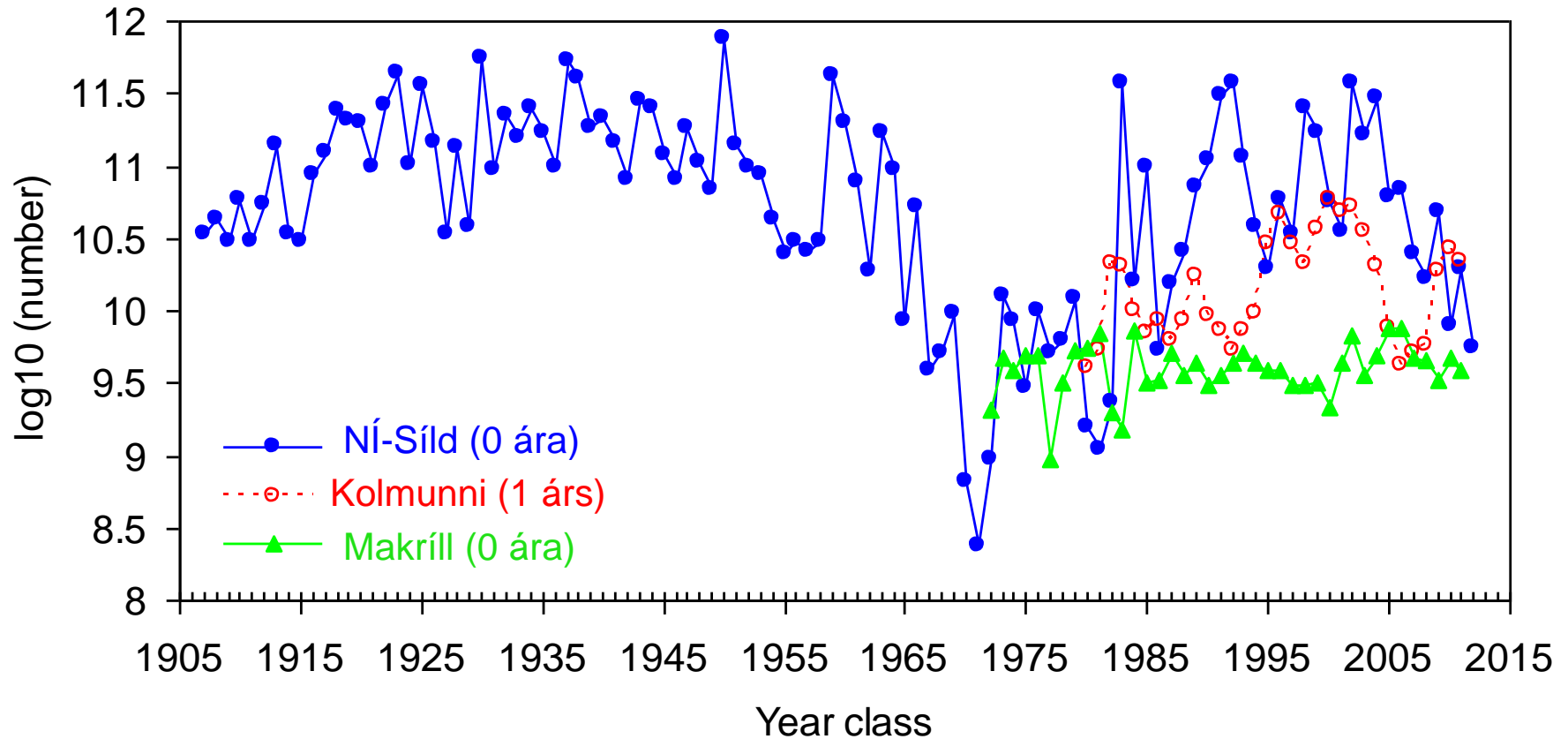
Makrill: þróun stofnstærðar og stofnmat

Vísitala hrygningarstofns frá eggjaleiðöngurum

Nýliðun uppsjávarstofna

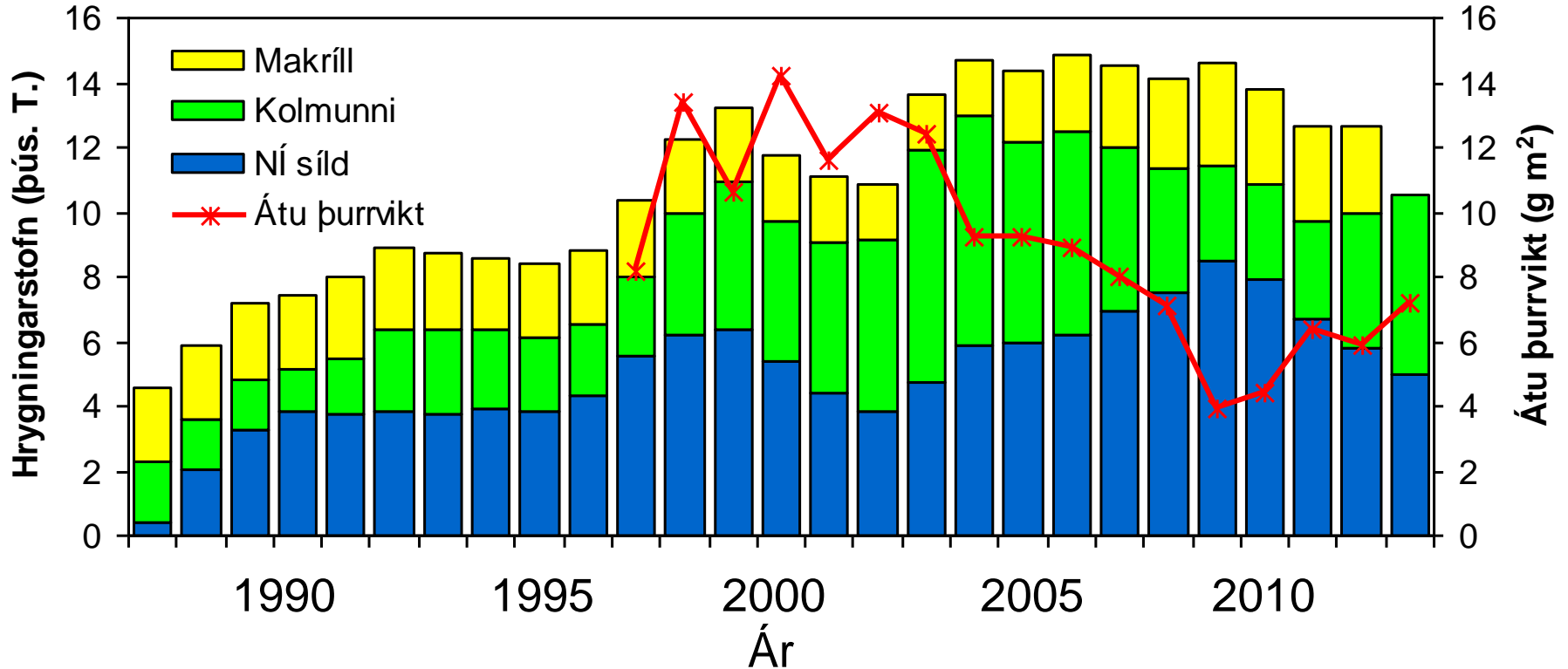

(ICES 2013; 2012; Toresen and Østvedt 2000)

Makrill, kolmunni og Ní-síld – magn átu í NA-Atlantshafi

Stærð hrygningarstofns 1987-2013

Aðrir suðlægir “jaðarstofnar” ?

- Yfir 30 “nýjar” tegundir veiðst á síðasta áratug, flestir ekki eftirsóttar nytjategundir – flokkast vart sem deilistofnar
- Ekki um að ræða marga stóra uppsjávarstofna
- Undantekning þó brynstirtla

Brynstirtla

- Fjórir stofnar brynstýrtlu (hrossamakrill)
  - Ráðgjöf um 170 þús. tonn fyrir 2013
  - Stærsti stofninn á niðurleið (ráðgjöf úr 211 þús tonnum 2012 í 126 þús. tonn árið 2013)

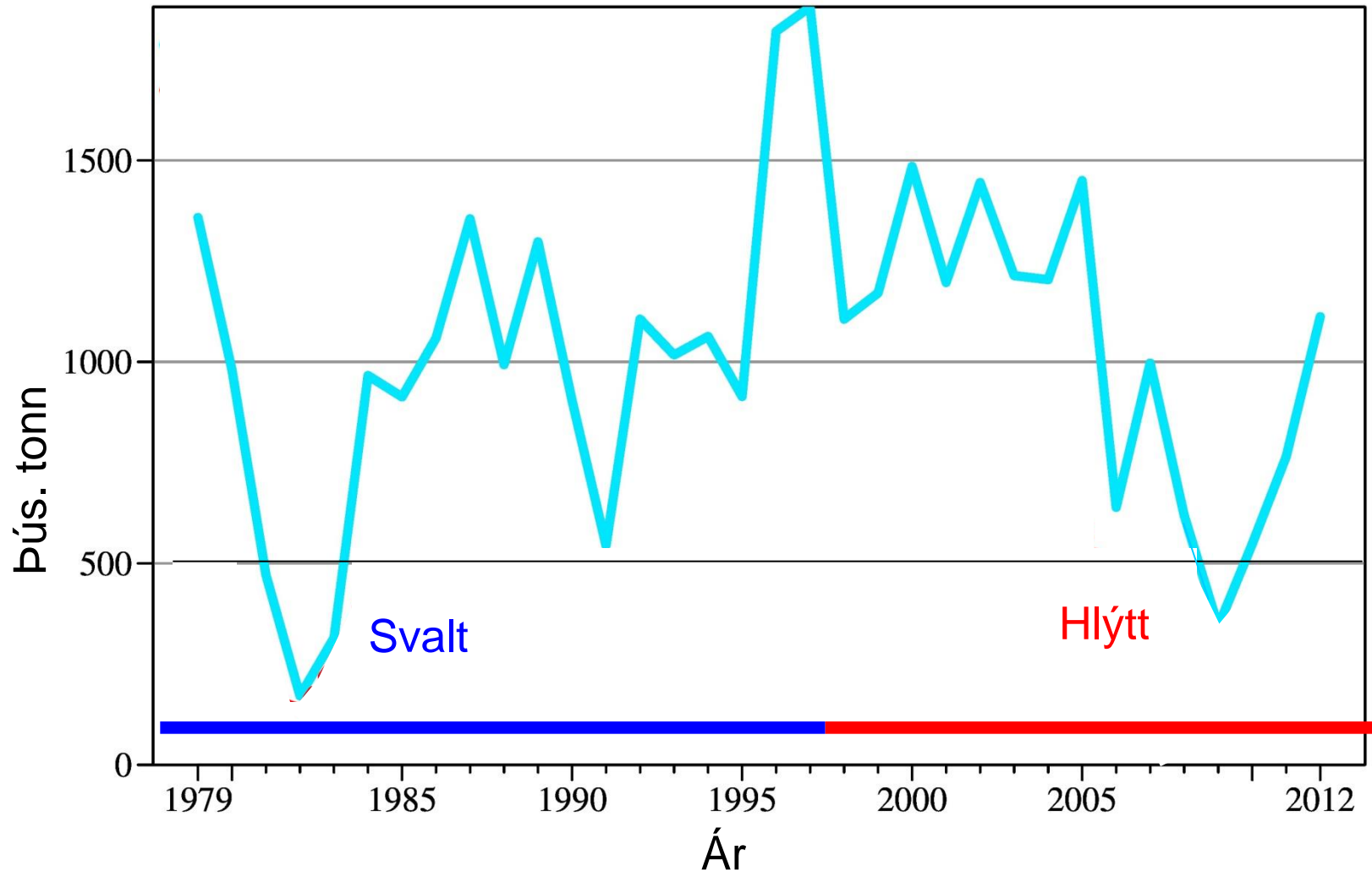

Ástand og horfur í loðnustofninum

- mikilvægasta “norðlæga” deilistofninum

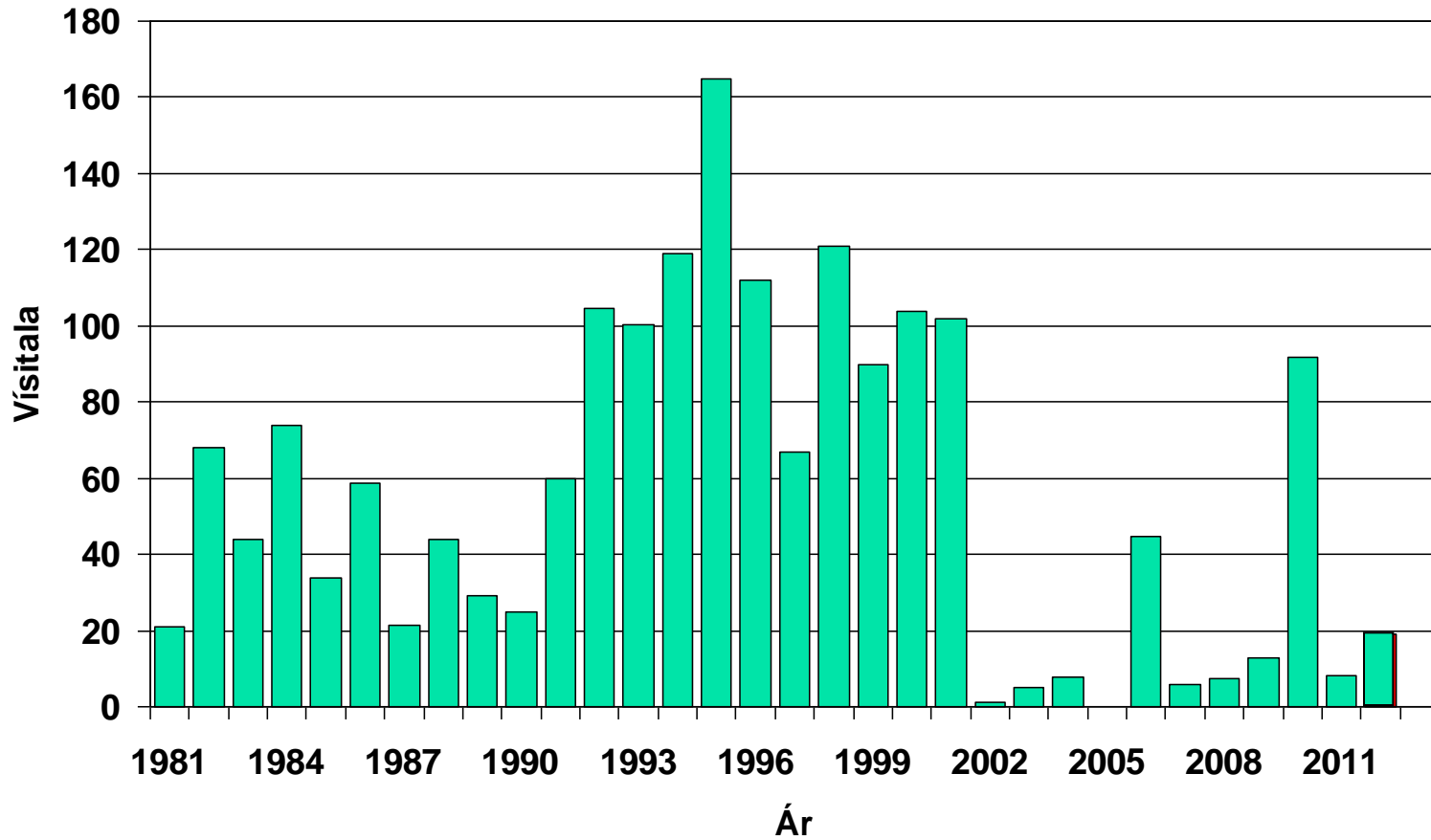
Loðna: Stærð veiðistofns

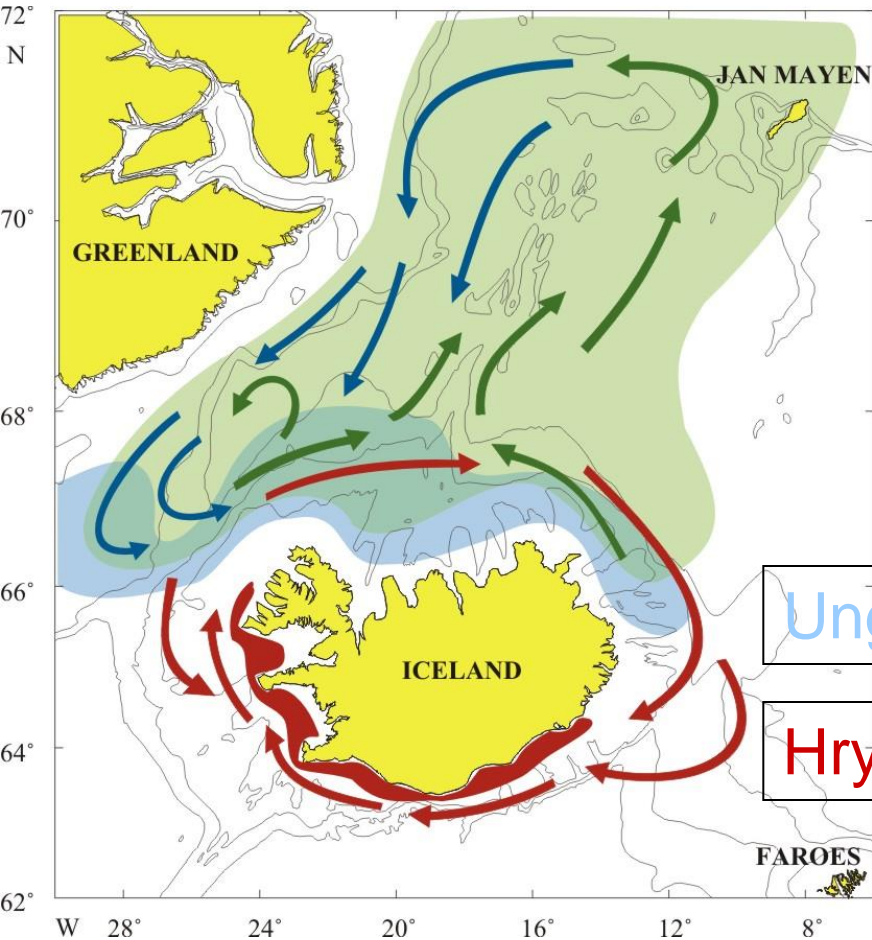

Ungloðnumælingar (1 og 2ja ára) að hausti

Loðnugöngur og útbreiðsla fyrir og eftir aldamótin síðustu

Uppeldisslóð/Ætisganga

Ungloðna

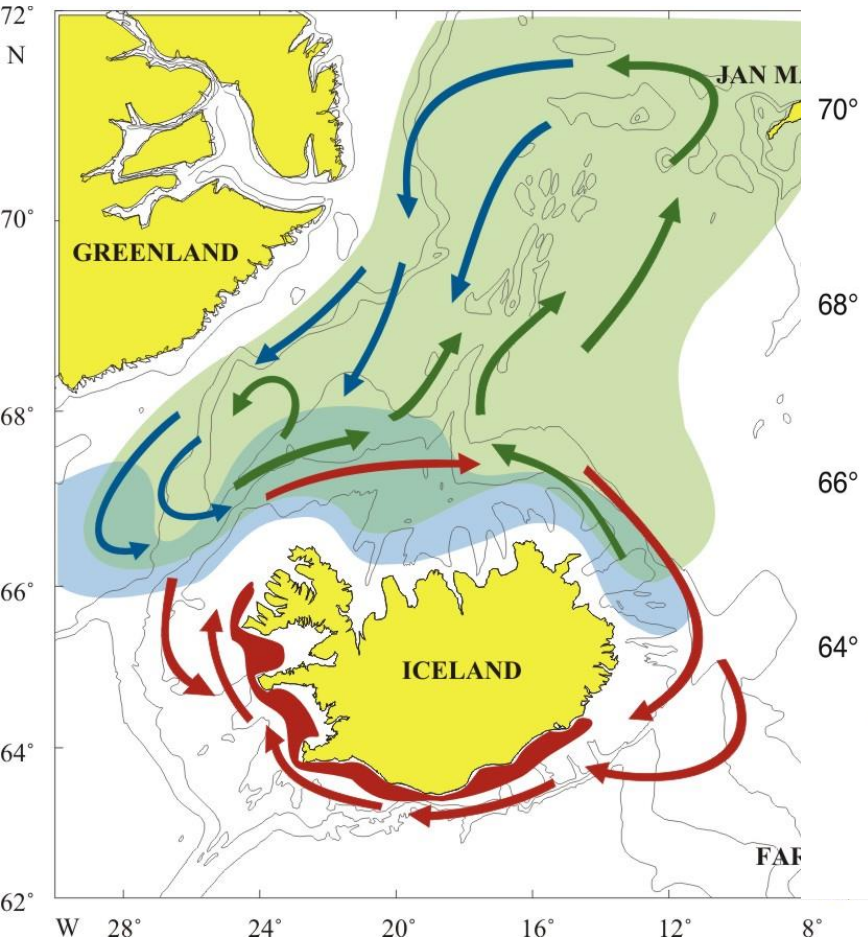
Hrygningarganga

Fyrir 2000

Eftir Hjálvari Vilhjálmssyni

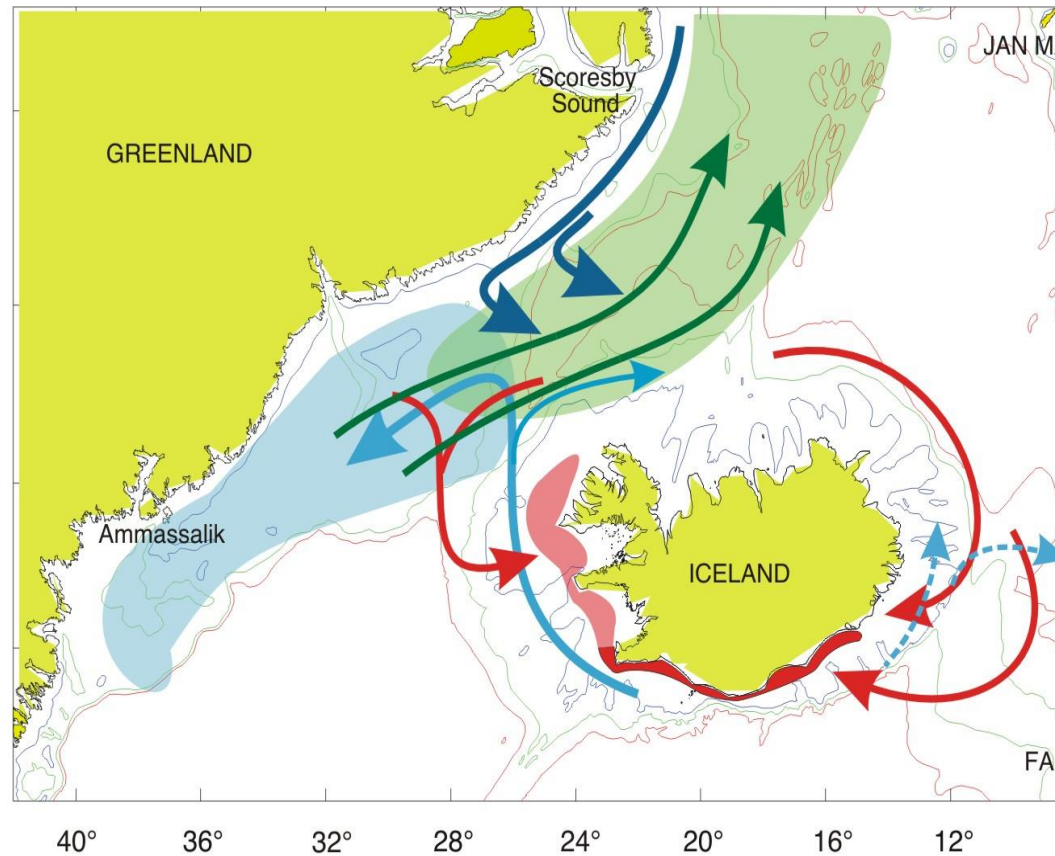

Loðnugöngur og útbreiðsla fyrir og eftir aldamótin síðustu

Fyrir 2000

Sjávarútvegsráðstefnan 2013

Eftir 2005

Eftir Hjálmarí Vilhjálmssyni

Sveiflur og breyttar göngur deilistofna

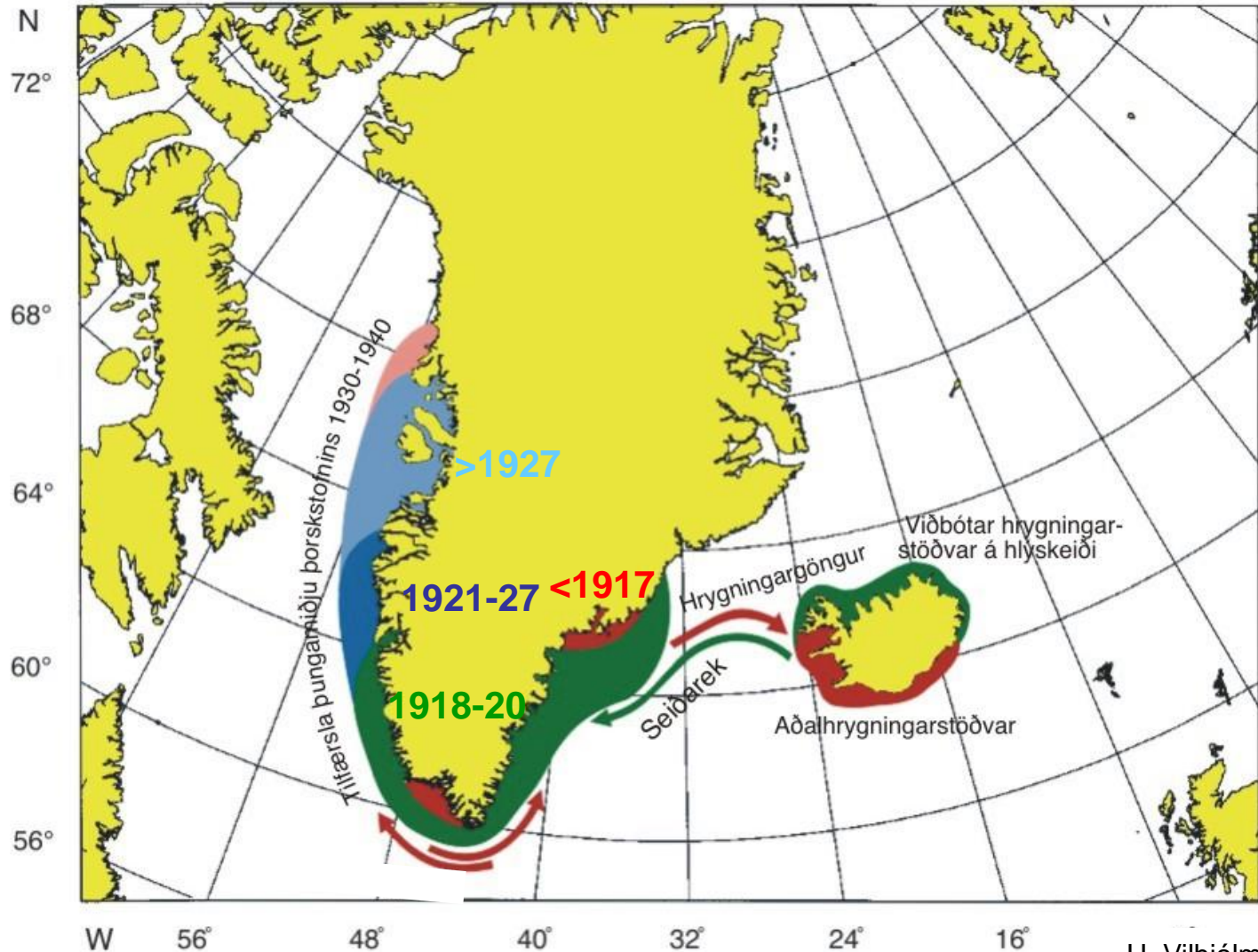

Botnlægir stofnar sem eru eða kunna að verða deilistofnar

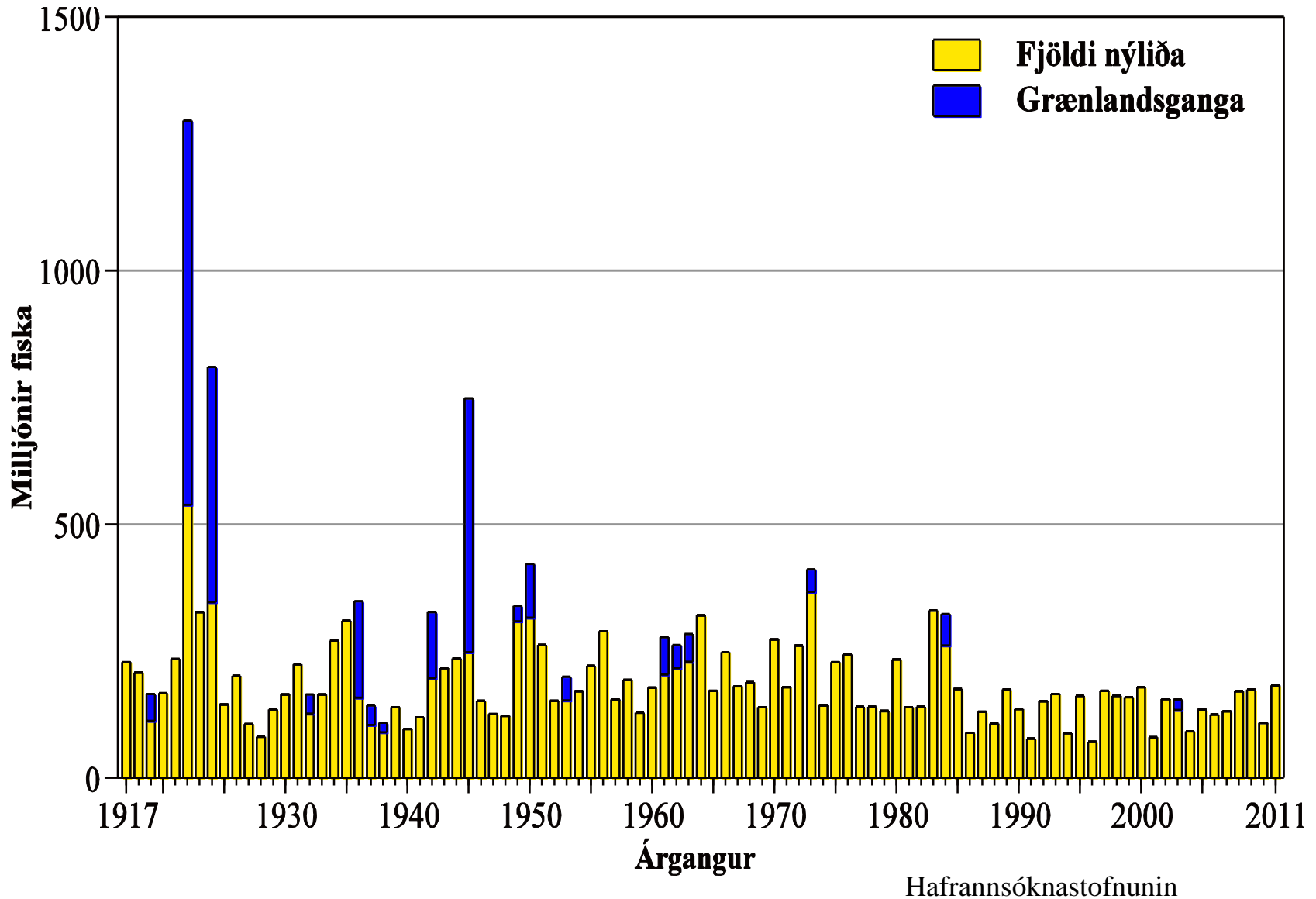
- Karfastofnar
  - Gullkarfi
  - Úthafskarfi
- Ufsi
- Þorskur
- Grálúða

Breytingar á útbreiðslu og göngum þorsks

Nýliðun í þorsstofni við Ísland 1917-2011

MORGUNBLAÐIÐ

AÐALFUNDUR FISKIFJELAGS ÍSLANDS.

Eru þorskgöngurnar að koma frá Grænlandi?

Hvað líður þorskgöngunum?

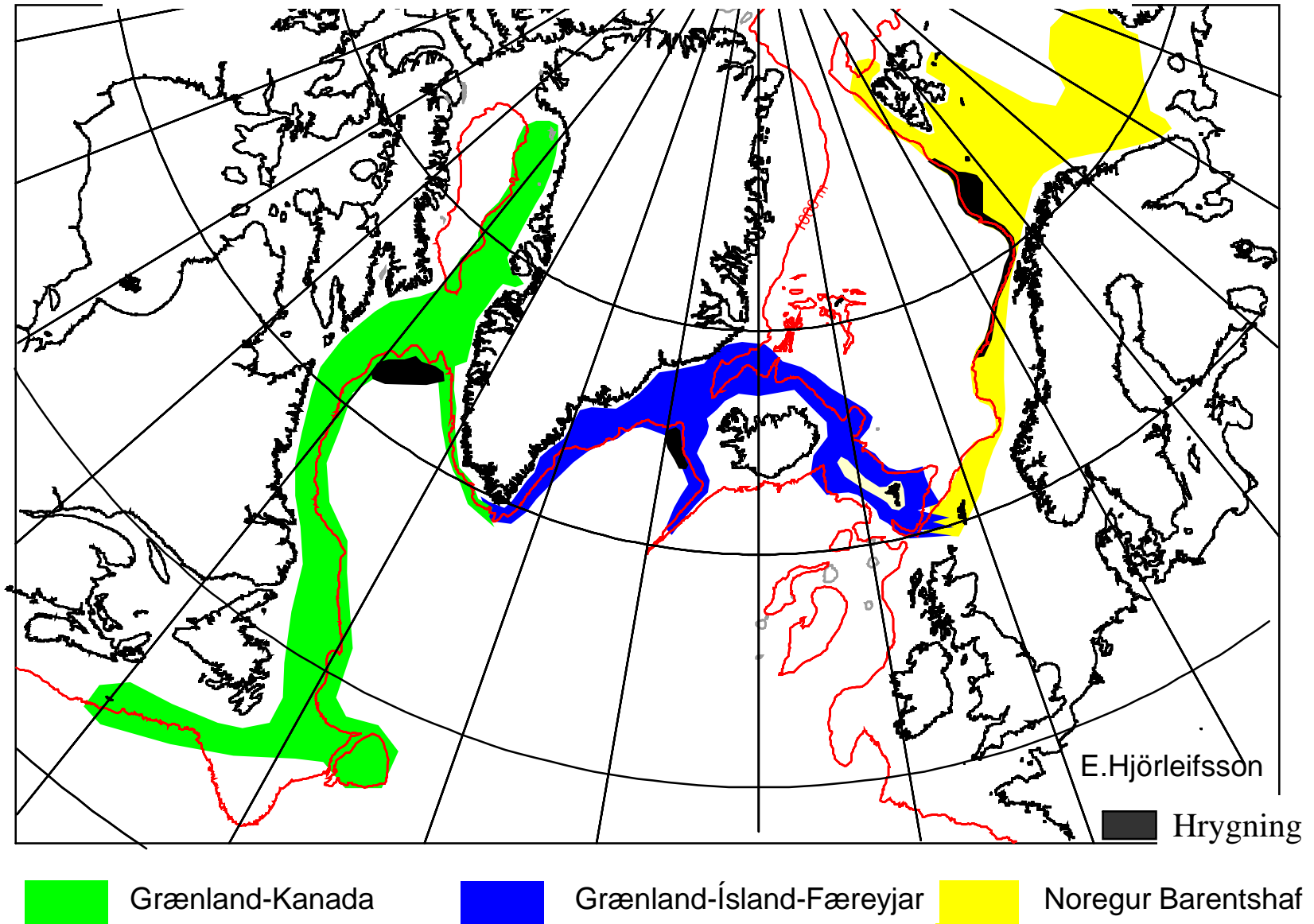
Árni Friðriksson fiskifræðingur gaf þvínæst skýrslu. Hún var ekki löng, en ákaflega merki- leg, og von er á innan skamms

Þegar svo fiskurinn fer að komast upp, skapar hann afla við Grænland meðan hann er ungur.

Þegar árgangurinn verður kynþroska, þá sýnir það sig, að skilyrðin við Grænland eru ekki góð og þá hefjast hingað göngurnar af kynþroska þorski frá Grænlandi. Á góttstöðvarnar í hlýja sjónum hjer við land.

Þetta skapar góðan afla hjer við Suður- og Suðvesturland, á vertíðinni: En þegar vertíðinni er lokið, virðist stofninn hverfa aftur til Grænlands. Hann leggur leið sína vestur með landi, að Látraröst, eða e. t. v. norður með Vestfjörðum, áður en hann beygir til vesturs, yfir að Grænlandsströnd.

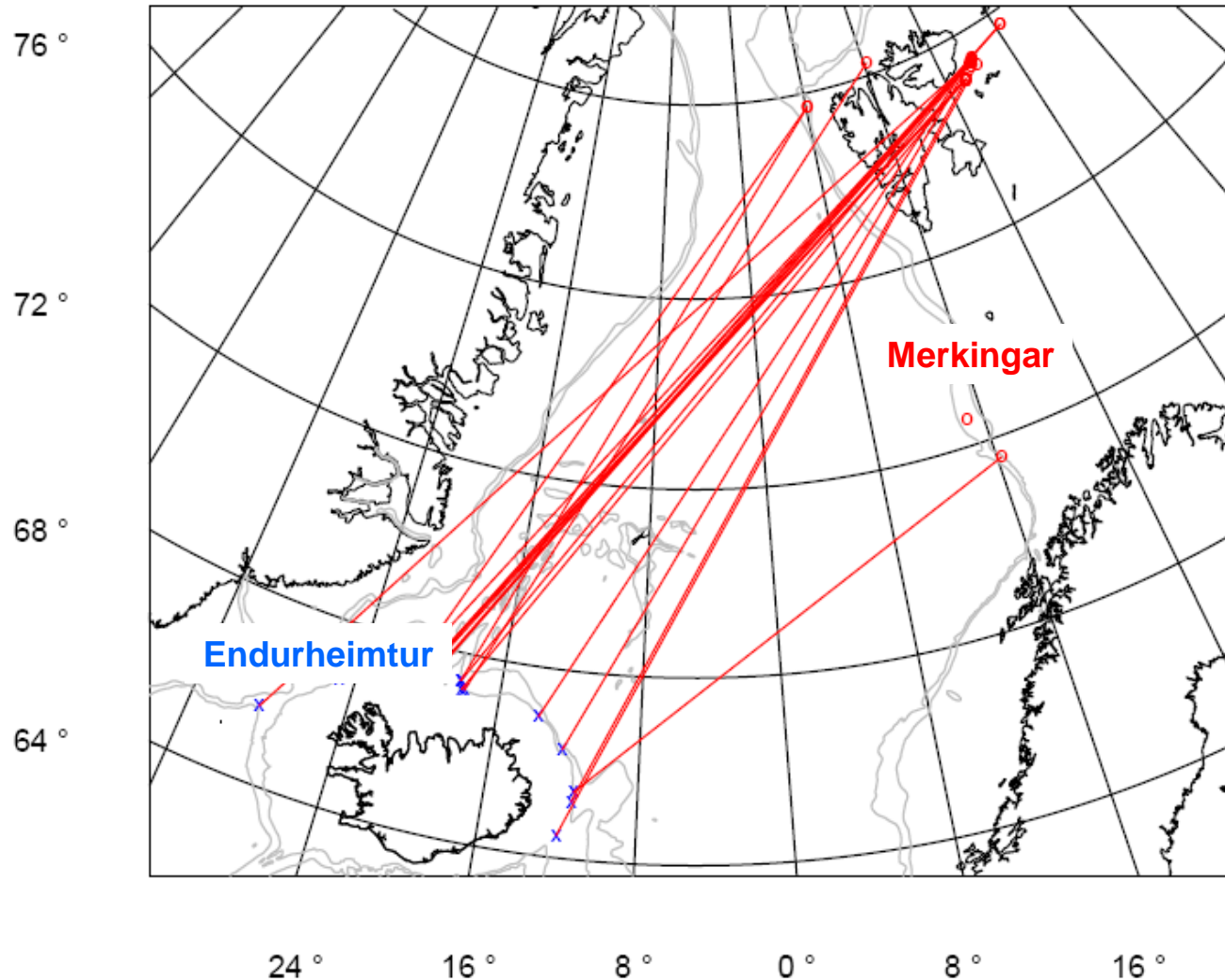
Grálúða: Stofneiningar á N Atlantshafi

Grálúðumerkingar og endurheimtur

E.Hjörleifsson

Niðurstaða: Uppsjávarstofnar

- Mikilvægustu suðlægu deilistofnar næstu árin verða án efa uppsjávarþríeykið Norsk-íslensk síld, kolmunni og makrill, þ.e. þar til kólnar á ný.
- Þó þessir stofnar séu sterkastir og mest hér við land á hlýskeiðsástandi, er líklegt að þeir munu heldur gefa eftir á næstu árum, þó svo að ekki kólni
- Brynstirtla er líklegur nýbúi ef framhald verður á hlýástandi – höfum ekki veitt áður
- Loðnan, burðartegund í vistkerfinu, verður líklegast áfram í lægð ef ástandið breytist ekki. Styrkist við kólnun
- Breyttar göngur og útbreiðsla loðnu gætu leitt til breyttra forsenda fyrir stjórn veiða

Niðurstaða: Botnlægir stofnar

- Breytt skilyrði í Norðurhöfum hafa ekki eins afgerandi áhrif á dreifingu botnlægra deilistofna
- Margir smærri stofnar, sem gjarnan sveiflast í göngum og útbreiðslu innan landgrunns ríkja
- Gráluðan er þó og verður mikilvægur deilistofn Grænlands, Íslands og Færeyja, líkt og karfastofnar.
- Grálúðumerkingar hafa bent til meira flakks í austanverðu N Atlantshafi en ætlað var – kann síðar að kalla á meira samstarf þjóða
- Þorskur er þekktur fyrir göngur milli Grænlands og Íslands á hlýskeiði – kann að kalla á nánara samstarf Íslands og Grænlands á komandi árum